

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/edukacja/edukacja-poznan/spotkania-z-historia/37660,Czwartkowe-popoludnie-z-zolnierzami-wykletymi-prezentacja-najnowszych-publicacji.html>
20.05.2024, 12:54

**Czwartkowe popołudnie z żołnierzami wykłętymi -
prezentacja najnowszych publikacji o Kasznicy i
Neymanie - Poznań, 27 lutego 2014**

RELACJE I WSPOMNIENIA

Stanisław Wincenty Kasznica

**DRUGA WOJNA ŚWIATOWA
WSPOMNIENIA SPISANE
NA PODSTAWIE CODZIENNYCH NOTATEK**

Instytut Nauk Historycznych UKSW

Rafał Sierchuła

HISTORIA CZŁOWIEKA MYŚLĄCEGO

LECH KAROL NEYMAN
(1908–1948)

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Powitanie gości – dr Agnieszka Łuczak, naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu

W czwartkowe popołudnie 27 lutego 2014 o godz. 17.00 w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich przy Starym Rynku w Poznaniu, w przeddzień obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, odbyła się **uroczysta promocja dwóch najnowszych książek podejmujących wątki wielkopolskiego podziemia niepodległościowego**. Na spotkanie zaprosili Instytut Pamięi Narodowej Oddział w Poznaniu oraz Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk Oddział w Poznaniu. **Moderatorem spotkania był opiekun naukowy obu książek - prof. dr hab. Jan Żaryn**, który wprowadził gości w historię polskiego podziemia niepodległościowego, przedstawił sylwetki autorów prezentowanych podczas spotkania publikacji, jak również pokrótce naszkicował oba wydawnictwa. Następnie głos zabrali bohaterowie czwartkowej promocji.

„Historia człowieka myślącego. Lech Karol Neyman (1908-1948)” pióra **dr. Rafała Sierchuły** z Referatu Badań Naukowych IPN w Poznaniu to pierwsza na rynku wydawniczym biograficzna opowieść o jednym z ostatnich przywódców **Narodowych Sił Zbrojnych w Polsce, ideologa „myśli zachodniej”**. Na spotkaniu autor przybliżył sylwetkę niezłomnego z Poznania – kpt. Lecha Neymana. Jego postać, podobnie jak wielu innych działaczy politycznych wywodzących się ze środowiska Obozu Narodowo Radykalnego, zmagającego się z sowietyzacją Polski po 1944 roku, nie doczekała się dotychczas pełnej monografii naukowej. Neyman należał bowiem do pokolenia, które określamy mianem „Pokolenia Polski Niepodległej”, generacji, która całą swoją aktywność społeczną, polityczną czy kulturalną poświęciła rozwojowi kraju.

Towarzyszmy mu od najwcześniejszych lat młodości, poprzez antykomunistyczną działalność konspiracyjną w latach 1945-47, aż po okres rozpracowywania przez organa bezpieczeństwa publicznego, jego aresztowanie, pobyt w więzieniu, przebieg śledztwa, postawę w trakcie procesu oraz okoliczności wykonania wyroku kary śmierci w maju 1948 roku. Książka Rafała Sierchuły jest próbą wypełnienia „białej plamy” w historii narodowców – znaczącej formacji polskiego podziemia niepodległościowego. Podobnie jak Neyman, za swoje ideały osoby związane z NSZ były inwigilowane, a często płaciły najwyższą cenę, jaką jest ludzkie życie.

Kulisy powstawania drugiej z prezentowanych publikacji, dziennika prof. Stanisława Kasznicy [Druga wojna światowa. Wspomnienia spisane na podstawie codziennych notatek](#) przybliżyła Marta Szczesiak-Ślusarek z Referatu Edukacji Historycznej IPN w Poznaniu. Wspomnienia prof. Stanisława Wincentego Kasznicy, dwukrotnego rektora Uniwersytetu Poznańskiego ukazują fragment historii polskiej inteligencji w okresie II wojny światowej; ukazują skomplikowane losy rodziny zasłużonego prawnika i wychowawcy, który znaczną część swojego życia związał z Poznaniem. Czytelnik podąża za Kasznicami tułaczym szlakiem, począwszy od 1939 roku, poprzez akcję przymusowego wysiedlenia do Generalnego Gubernatorstwa i dramatyczne wydarzenia na tym terenie, aż do ich powrotu do Poznania w 1945 roku; poznaje tajną działalność naukową, dydaktyczną i konspiracyjną profesora i jego dzieci – uczestników powstania warszawskiego: Stanisława, Andrzeja, Wojciecha i Eleonory. Właśnie dzięki pełnym uporowi zabiegom Eleonory Kasznicy, ostatniej żyjącej najbliższej potomkini profesora, spadkobierczynie spuścizny po swoich przodkach, ppłk Kasznica odzyskał honor i dobre imię, a zainteresowanie przeszłością rodziny sprawia, że ród Kaszniców zajmuje w polskiej historiografii należne mu, chwalebne miejsce.

Lech Neyman został zamordowany przez reżim komunistyczny w wieku 40 lat. Jego los podzielił ppłk Stanisław Józef Kasznica, ostatni komendant Narodowych Sił Zbrojnych, który wraz z Neymanem budował struktury konspiracyjne w Wielkopolsce. Stanisława Kasznicę odnaleziono dopiero niedawno w wyniku prac ekshumacyjnych prowadzonych od dwóch lat przez IPN w kwaterze „Ł” na warszawskich Powązkach. Wiele ciekawych wątków o nim także odnajdziemy we wspomnieniach profesora.

Goście promocji chętnie kupowali prezentowane wydawnictwa i zabiegali o autograf autorów.